بايزيد بسطامى

قدس سره السامى

محررى :
امام زاده
صالح صائم

(بايزيد) مشار اليه ايله ، ابراهيم ادهم ، سرى سقطى
ابو ثابت الرازى ، ميمون المغربى ، ابوبكر الواسطى ، ابو
العباس سيارى ، غيلان الموسوس ، ابو العباس بن عطا
ابو القاسم الحكيم السمرقندى ، ابوبكر الرازى ، ابو القاسم
الرازى ، ابو عبدالله المحيرى ، شيخ حاجى خليفة القسطمونى ،
حاجى بكتاش ولى ، جنيد بغدادى ، خليل آتا كبى اعاظم
اولياء اللهك تراجم احوال و مناقب عالى المعالى حاويدر

معارف نظارت جليله سنك ٤٨٥ نومرولى وفى ١٦
رجب سنه ٣١٤ تاريخلى رخصتنامه سيله طبع اولنمشدر

استانبول
شركت مرتبيه مطبعه سى — باب عالى جاده سنده نومرو ٥٢
١٣١٥

بایزید بسطامی

قدس سره السامی

....

محرری :

امام زاده

صالح صائم

(بایزید) مشارالیه ایله « ابراهیم ادهم ، سری سقطی
ابوثابت الرازی ، میمون المغربی ، ابوبکر الواسطی ، ابو
العباس سیاری ، غیلان الموسوس ، ابو العباس بن عطا
ابو القاسم الحکیم السمرقندی ابو بکر الرازی ، ابوالقاسم
الرازی ، ابوعبدالله المغربی شیخ حاجی خلیفة القسطمونی ،
حاجی بکتاش ولی ، جنید بغدادی ، خلیل آتا کبی اعاظم
اولیاء اللهك تراجم احوال و مناقب عالی المعالی محتویدر

معارف نظارت جلیله‌سنك ٤٨٥ نومرولی وفی ١٦
رجب سنه ٣١٤ تاریخلی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر

استانبول

شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — بابعالی جاده‌سنده نومرو ٥٢

١٣١٥

ارباب مطالعه یه

حجة الاسلام — امام غزالی عنوانلی دیکر براثرمده‌ده عرض ایلدیکم اوزره بوندن یدی سنه مقدم (تراجم احوال اولیاء) نامنده وضع موقع انتشار ایلدیکم رساله‌ء فقیرانه‌مك حدندن زیاده یاخود مأمولك فوقنده رواجیاب اعتبار اولمسی بنی فوق العاده مسرور ایتمشیدی . اوت ! انسان ، محصول قلمنی ، اثر جمع وتلفیقنی ارباب فضل و اداب یدنده ویا کتبخانهٔ اسلامیتك بر موقع احترامنده کوردیکی وقت اصل ممنون اولمز .

هله برکتابجی دکاننده اوطورورکن بالتصادف ایچرویه کیرن برذاتك ، « فلان کتاب وارمی » دیه‌سؤال ایتدکدن صکره او کتابدن [یعنی کندی کتابندن] برویا برقاچ عدد آلندیغنی رأی العین کورمك بختیارلغنه نائل اولان بر محررك عجبا او کون آرتق آیاقلری یره دکرمی ؟ نه ممکن . چونکه عادتا باشی کوکه دکمش قدر حائز انصاب افتخار اولور . اوت ! ایشته شو حال ، شو حظ نفس ، قلبك شو طاتلی خلجانی عبد عاجزده‌ده واقع اولمش ، حقیقةً پك چوق کره کوزمك؛ اوکنده رساله‌لرمك اخذ وفروخت اولنمسی بکا پك حسن تأثیر ایتمشدر .

*

* *

اشته کتاب چیقارمق امل و آرزوسنده بولنان بنم کبی هوسکاران معارفه بوندن دها بیوك تشویق اولەمز . مقصدمده بونی سویلمك ایدی . چونکه عالم ادبیات ومطبوعاتده بر موقع انفراد واحترام قازانمش برادیب نادرهکار ؛ براستاد صاحب اشتهارك دکرلی تشویقلرندن ؛ تازیانهٔ تحسین وترغیبلرندن دها زیاده قوت وجسارتبخش ارباب تحریر اولان بر شئ وارسه اوده شو حالدر دیه بیلرم . ذاتاً بوکاده باعث اویله ذیشان واعتبار ادیبلرك ، اوراق معتبرهٔ حوادث محرر مقتدرلرینك (عالینظرلقلری ایجابندن اولهرق) اومثللو آثار ، قبولهلی خامهٔ سماحتلرندن دوکیلان پارلاق پارلاق وصفلر ایله اعلان ایتملری دکلمیدر .

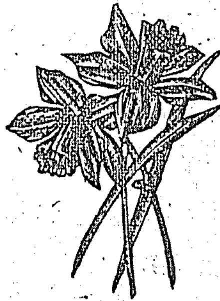
*

* *

بومجموعهٔ (تراجم) ك ایچنده مناقب کزیدهسی مندرج اولان اولیای عظامدن بعضیسنك ، علی الخصوص نام نامیٔ سامیسی سرلوحهٔ مفاخر ، زیور فاتحهٔ کتاب اولان حضرت «بایزید بسطامی»نك مناقب عال العالی اثرمبحوث فقیرانهمه درج اولنمشیدی . عرض ایلدیکم اوزره او کتابك یعنی بیك نسخه اولهرق طبع ایتدیردیکم (تراجم احوال اولیاء) نك شمدی همان بر نسخهسی بیله قالمدیغندن — مشارالیهك یکی باشدن بر فاتحه ایله ارواح شریفهسی شاد وکندیلری رحمت ومغفرتله یاد اولنور مطالعهسیله تکرار طبعنی مناسب کوردم .

همان جناب حق ، جملەمزی بو ولی اللهلر حرمتنه نائل فوز ونجات وحامیٔ مطبوعات اولان — شوکتلو قدرتلو پادشاهمز ، ولی نعمت (حمید) الخصالمز افندمز حضرتلرینی الی یوم التناد کمال عزو عافیتله — زیورافزای مقام عدل وداد بیورسون امین ۰

صالح صائم

{ بایزید بسطامی } قدس الله تعالی سره السامی

مشارالیه حضرتلرینک اسمی (طیفور) بن عیسی ابن آدم دره وفاتنه قریب برزمانده: «بنم قبرمی خواجه مك دخی [قبر] سندن آشاغی بولندیریکز!» دیمشدره بالطبع استاد عالیسنه حرمت ایچون. استادی کردی الاصل بر ذات معالی منقبت ایدی.

روایت ایدرلرکه: ابویزید بسطامی قدس سره العالی حضرتلری هرنه زمان نماز قیلسه هرکس کوکسنك کمیکلرینك (قعقعه) سنی یعنی چیتیردیسنی ایشیدیرلردی. بوحال، حق تعالانك هیبت وعظمتی وشریعت مقدسهٔ (احمدیه) یه اولان فرط حرمتی اجلدن ایدی. زمان وفاتی حس ایدنجه:

«الهی ماذکرتك الا عن غفلةٍ وما خدمتك الا عن فترةٍ» دیوب تسلیم روح ایلدی.

(ابو موسی) قدس سره العزیز حضرت ابی یزیدك شاکردی ایدی. ابویزید قدس سره العالی حضرتلری

عالم معناده ذات اجل واعلی ، جناب کبریایی کورمك دولتنه مظهر اولمش و «یارب سکا اصل یول اولور؟» دیه بر سؤالده بولنمش وجناب باری تعالی وتقدس حضرتلری جانب آلهیسندن «وجودندن کچنلر بکا ایریشور.» جواب خطاب عزتی شرفوارد اولمشدر .

مشارالیه وفات ایتدکدن صکره یاران واخواننددن بریسی رؤیاده کوروب « یابایزید حالك نه اولدی؟ » دیه سؤال ایتمسی اوزرینه جواباً :

بکا (ای پیرا بورایه نه کتیردك؟!) دیدیلر ، بنده (بر درویش برپادشاهك قپوسنه کلنجه آکا نه کتیردك دیمزلر ، بلکه نه ایسترسك دیرلر) دیدم بیورمشدر .

(بایزید بسطامی) قدس سره العالی حضرتلری هجرتك (٢٦١) نجی سنه سنده تکمیل حیات مستعار ایله عزم روضهٔ جنان ایلدی .

§

{ ابراهیم ادهم } قدس الله سره

مشارالیه ، طبقهٔ اولادندر . کنیه‌سی (ابواسحق) در ، نسبی (سلیمان بن منصور البلخی) در . ذات رشادتصفاتلری ابناء ملوکدندر . کنج ایکن ترك مال وجاه ایتمشدر ، بر کون صیده چیقمشدی . هاتفدن بر صدا همان کوش

انتباهنه واصل اولدی. اوصدا ، «یا ابراهیم سن بوایش ایچون خلق ایتمه‌مشلردر.» جمله‌سندن عبارت ایدی. بوتنبیه هاتفانه کندیسنه اوقدر تأثیر ایتـدی ونأثرندن اوقدر آغلادی‌که : کوکلی کوزی آچیلوب محکم طریقته باپشدی. و(مکهٔ مکرمه) جانب شرفجالبنه عزم راه ایله اومقام مبارکده (سـفیان ثوری) و (فضیل بن عیـاض) و(ابویوسف غولی) حضراتیله صحبت ایلدی . کندیسی صاحب کرامات بر شیخ عالی همت‌ایدی .

هجرتك (١٦٦) سنده ترك باغچهٔ حیات‌وعزم‌روضهٔ جنات ایلمشدر.

§

{سرّی سقطی} قدس سره العالی

مشارالیه، طبقهٔ اولادندر. کنیه‌سی (ابوالحسین) در. (جنید بغدادی) کبی بر ولی‌الله معروفك ودها سـائر مشایخ بغدادك استادیدر. (حارث محاسبی) ، (بشر حافی) اقراننندر. (معروف کرخی)نك شاکردیدر. ذات‌عالیسنه چوق کشینك نسبتی واردر.

(جنید بغدادی) حضرتلری دیمشدرکه: (بن،سرّیدن زیاده‌عبادت اهلی کورمدم . یتمش سـنه هیچ بر کیمسه آنی یانی اوسـتنه یاتور کورمدی . انجق حال موتده کوردیلر.»

وینه جنید مشارالیه، بیورمشدرکه: «برکون (سرّی)نك خانه‌سنه کیتدم. کوردمکه خانه‌سنی سوپربیور؛ همده بوبیتلری اوقویوب آغلایوردی. (بیت):

لافی النهارولا فی اللیل لی فرج
فلا ابالی اطال اللیل ام قصر

*
* *

نه شب تهیم نه روز از ناله وآه
خواهی شب من درازو خواهی کوتاه

ترجمه‌سی: «چوروز وشب ایشم اولدی جهانده ناله وآه» بکا نه کیجه‌لر اولسه دراز، یا کوتاه»

معرفتك اولی محضا جناب حقه عبادت ونفسی ماسوادن پاك ایلمکدر» مآلنده‌کی کلام، حضرت سرّی سقطی نکدر قدس سرالعزیز.

هجرتك (۲۵۳) نجی سنه‌سی رمضان شریفنك بر کوننده علی السحر امساك حیات ایله عازم داربرین اولمشدر.

§

{ابوثابت الرازی} قدس الله روحه

مشارالیه، علماء صلحاء قرانك مشهورلرندن ایدی. بر کون برمسجدده اوطورمش، برشاب امرده (قرآن کریم) تعلیم ایلمکده بولنمشیدی. (یوسف بن حسین) نامنده

برذات صاحب كرامات، او آرالق مسجد شريفه شرفياب دخول اوله‌رق مشار اليهه : «بی ادب چوجغه تعليم (قرآن) ايلرسك؟!» ديدی. (ثابت) حضرتلری قلبندن « سبحان الله برچتالك چوجغه بويله ديدی» ديدی . چوق كچمدی اوچوجغی بی آدبلر ايله همبزم الفت وشناعت كورديلر .

§

{ميمون المغربی} قدس الله تعالی سره

مشار اليه، مغرب قومندندر، سياحت اهلندن ايدی، مشايخك قدماسندن ايدی. (ابوموسای ديبلی) يه سفرده يولداش اولمشيدی. كرامات صاحبی ايدی. چهرهٔ مباركی سياه ايدی. هر زمان سماع ايلردی . جانی هر نه ايسترسه طغارجق تعبير اولنان آتكی محفظه‌سندن باذن الله تعالی بحكمت الله اونسنه‌يی چيقارردی.

§

{ابوبكر الواسطی} قدس سره العالی

اسم عاليلری (محمد بن موسی) در . مشايخ قومك عالملرندن ايدی. هيچ كيمسه اصول تصوفده، آنك كبی سوز سويلمامشدر. اصوله وعلوم ظاهريه آكاه ودائما (توحيد) ايله مشغول برذات رشادتپناه ايدی . هجرتك (٣٢٠) سنده (مرو) ده بالارتحال واصل رحمت وعازم جنت اولمشدر.

§

{ابو العباس سیاری} قدس الله تعالی سره

اسم شریفی (قاسم) بن قاسم المهدیدر . (احمد بن سیار)ك همشیره زاده‌سیدر . اهل (مرو) دندر . و آنلرك شیخیدر . حقایق احواله عالم وفقیه ایدی . مبارك خاطرنده پك چوق حدیث شریفلر واردی . پدر والا گهرندن حددن افزون میراث قالمشیدی . جمله‌سنی ویروب پیغمبر ذیشانمز شفیع عصیانمز (علیه الصلاة والسلام) افندمز حضرتلرینك موی خوشبوی سعادتلرندن ایکی موی مبارك آلدی . حق جل وعلا (عزشانه) اول موی مشکبوی رسالتك برکاتیله شیخ مشار الیهه لطف بی پایان احسان ایلدی . و (ابو بکر واسطی)نك صحبتنه مظهر اولدیغی کبی متصوفه‌دن برصنفك امامی اولمق ایله دخی قدر ومنزلتی اعلا ایلدی .

(مرو)ده مدفوندر . کافهٔ ناس — اورا اهالیسی — قبرینی زیارت ایدر ومحضا جناب حقك لطف وکرمی ایله دیله‌دکلری حاجاتنه نائل اولورلر . جناب (ابو العباس) (توحید)ی «خاطره حق تعالادن بشقه برشی کلمیه» ایله تفسیر بیورمشلردر .

هجرتك (٣٤٢) سنده رحمت رحمانه قرین وفیوضات غفرانه رهین اولمشدر .

§

{غيلان الموسوس} قدس الله تعالى روحه

(عراق) مشايخنك متقدملرندندر. خرابه‌لرده ساكن اولور ايدی. كيمسه‌يه قارشماز، كيمسه ايله اختلاط ايتمز، كيمسه‌دن برشی آلمازدی.

§

{ابو العباس بن عطا} قدس سره

جناب (عباس)، بغداد مشايخ وعلماسندن؛ صوفيلرينك ظرفا وعرفاسندن ايدی. هر بر نطق عاليلری پك پارلاق ايدی. زبانی غايت فصيح، كنديسی غايت بليغ، معانیٔ (قرآن)ده صاحب تصنيف ايدی.

مشار اليهه «طاعتلرك افضلی ندر؟» ديه سؤال ايلديلر. جواباً «صورت دائمه‌ده حق تعالايی ملاحظه ايلمكدر» بيوردی.

هجرتك (۳۰۹)نده ماه ذی القعده‌ده ترك حيات بيورمشلردر.

§

{ابو القاسم الحكيم السمرقندی} قدس الله تعالى سره

اسم مباركلری، (اسحق) بن محمد بن اسماعيلدر. وصف شريفلرنده ديمشلردركه: «ابو القاسم، عرشدن ارضه وارنجه حق تعالانك غيری‌يه نظر ايلمزدی.»

خلق ایله معامله ومکالمه ایتمك جملهٔ محاسن اخلاقیه‌سندن ایدی. هرکسك خاطری خوش، قلبی مسروراولسون دیه جمله‌یه ابراز آثار اخلاص ومحبتدن کیروطورمز ایدی. (ابوبکروراق) حضرتلری ایله همصحبت ایدی. هجرتك (۳٤۲) سنده محرم الحرامك اونجی [یوم عاشورا] کونی ارتحال دار آخرت ایلمشدر.

§

{ابوبکرالرازی} قدس الله تعالی سره

متورع ومجتهد بر ذات اعلی الدرجات ایدی. پك چوق آغلاردی. هر مرید ومبتدی ومرشد مشارالیهی کورور کورمز اسیر وکرفتار اخلاق وکمالی اولورلردی. ابتداء حالنده سفر ایدوب مکهٔ مکرمه‌یه عزم راه ایله مشایخ صوفیه‌نك ملاقیسی وبر سنه قدر او محلی مقدسك مجاور وجلیسی اولدی.

§

{ابوالقاسم الرازی} قدس الله تعالی سره

اسم عالیلری، (جعفر بن احمد بن محمد) در. (نیشابور)لی ایدی. چوق ماله مالك ایکن جمله‌سنی بذل وعطا وعاقبت برمرشد کامل اولوب دنیادن دستکش بذل اوله‌رق ارتحال دار عقبا ایلدی.

کندی شیخلرندن بر قاچ ذات دیمشلردرکه: « ابو القاسمده درت نسنه جمع اولمشیدی‌که کیمسه‌ده یوق

ايدى.» (جمال، مال، سخاوت، زهد وكمال).

هجرتك (٢٧٨)نده تارك لباس حيات ، لابس جامهٔ ممات اولمشدر، قدس سره العزيز.

§

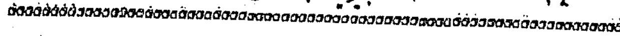
{ابو عبدالله السنجرى} قدس الله سره العزيز

طبقهٔ ثانيه‌دندر، خراسان مشايخنك اولولرندن ايدى، درجهٔ سخاوتى نهايته وارمش، بذول، صاحب همت، اهل مروت ايدى. ديمشدركه : (علامة الاولياء ثلاثة : تواضع عن رفعة وزهد عن قدوة وانصاف عن قوة) يعنى (ولیلرك علامتى اوچدر، شونلردركه : رفعتده ايكن تواضع، قدرتده ايكن دنيادن پرهيز، قوتى وار ايكن انصاف ايتمك،) وينه بيورمشدركه:

« مريدلر ايچون اك زياده آرزو اولنمسى لازم كلان شى صالحلر ايله صحبت ايتمك ، آنلرك افعال وحركات واخلاق واحوالنه اقتدا ايلمكدر، والله تعالى جل شانه حضرتلرينك درستلرينك يعنى اعمال صالحه اربابنك، علما ومشايخ امتك قبرلرينى زيارت ايتمكدر، وياران واخوان وفقرا وصبيانك خدمتلرنده بولنمقدر.»

ذات والاى مرشدانه‌سنه «نيچون صوفيلرك رسمى اوزره خرقه كيمزسيكز؟!»ديه سؤال ايدنلره صوفيلك خرقه ايله دكلدر كلامنه تلميح بيوررلردى.

§

{شيخ حاجى خليفة لقسطمونى} قدس سره

مبارك اسمى (عبدالله بن حاجى)در . سجاده نشين ارشاد ايدى. علم ومعرفت اهلى ايدى . خلق وتواضعده زمانك وحيدى، تعبير وقايعده عصرينك ممتاز وفريدى ايدى. منبع لطف واحسان ومائل وجره حسان ايدى. بنيه‌ده جسيم، حليه‌ده بسيم ايدى. زماننده مرجع اكابر وعلما ومربى فقرا وفضلا ايدى .

حضرت شيخ قدس سره العزيز ، هجرتك (٨٩٤) سنه‌سى شهر جمادى الآخره سنده عازم كلستان جنت اولمشدر .

§

{حاجى بكتاش ولى} قدس سره العالى

مشار بالبنان اولانلردن برى‌ده حضرت (بكتاش ولى) در. انقره ولايتنك قيرشهرى سنجاغنه مربوط حاجى ناحيه‌سنده مدفوندر. صاحب فراست وكرامت ايدى؛ تربهٔ شريفه ومنيفه‌لرى زيارتگاهدر.

§

{جنيد البغدادى} عليه رحمة الهادى

شيخ مشاراليه، طبقهٔ ثانيه‌دندر . كنيه‌لرى (ابو القاسم)در . ذات عاليلرينه (سيدالطائفه) عنوانى ويرلمشيدى . (قواريرى ، زجاج، خزاز) ناملرى‌ده لقب عاليلرى ايدى. مشار اليهك والده‌سى هم صيرجه صاتاره

[انكچون(زجاج) ديرلردى] همده ابريشم ايله منسوج جامه‌لر ياپاردى.

مشاراليهك مولدى(بغداد) اولديغى حالده عن اصل نهاونديدرديينلرده واردر . امام (شافعى) رحمة‌الله تعالى عليه حضرتلرينك الك محترم برشاكردى ايدى. (سفيان ثورى) حضرتلريله همطريقت ايدى . (سرّئ سقطى)، (حارث محاسبى) ، (محمدقصاب) كبى مشاهير اولياءاللهك مصاحب وانيسى ايدى . مشاراليهمه دخى شاكردلك ايلمش وفقط منسوب اولديغى قومك ائمهٔ ساداتندن ومشاربالبنان اولان اهل عرفان وكمالاتندن اولمشيدى. ذات عاليلرينه پك چوق ارباب علم وفضيلتك شرف انتسابى واردر. مشاراليه، جمله‌سنك آتاسى ومرجع ومقتداسى ايدى.

*

* *

(جنيد بغدادى) قدّس سره‌العزيز حضرتلرى سرور دوجهان ، نبى آخرالزمان، محبوب و مرغوب مستعان عليه صلوات‌الله‌الرحمن افندمز حضرتلرينى رؤياده كورمك شرف عالمپاسنه مظهر اولمش ومبارك ومملا ومطهر ومجلا فم علويت ومقدسيت توأم جناب نبوّتمآبدن «تكلم على‌الناس » امر وتوصيهٔ رسالتپناهيسنه نائليتله‌ده دنيالر دكر شرافت، قيمتى تقدير قبول ايتمز بشارتلرله افتخارى رهين مرتبهٔ دوبالا اولمشيدى.

*

* *

مشار الیهك بر كون مجلس فضیلت ورشادتلرینه — فقط اوزرنده خرستیان لباسی اولمیه‌رق خرستیان — بر جوان كلرب : « یا ایها الشیخ ! رسول اكرم (صلی الله علیه وسلم) بیورمشدركه : « اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله تعالی » دیدی . جناب (جنید قدس سره العالی) بر ساعت زانو بزمین تفكر اولدقدن وبالآخره باشی یوقاری قالدیردقدن صكره [ای اوغل ! آرتق دین اسلامه كیر . زیرا شرف اسلامیت ایله مشرف اولمقلغك زمانی بعنایة الله تعالی كلمشدر] بیوردی . مرقوم جوان، درآن قطع زنار ایله عرض ایمان ایلدی .

مشارالیه حضرتلرندن خارق العاده كرامتلر ظاهر اولمش ، موهوب من عندالله اولان مزیات وفضائل وكمالاتندن ناشی ذات معالی ماهیاتی اله اوستنده طوتلمشدر . عصرنده بولنان اهالی واعالی وموالی، كافه مفتون كمالی ومجلوب محاسن احوالی اولمشلردر .

*
* *

شیخ اكبر (محی الدین عربی) قدس سره العالی حضرتلری (روح القدس) نام رساله منیفه‌لرینك مقدمه سنده (جنیدی) مشارالیهی بالخاصة رحمت ومغفرتلرله یاد ایدرك حق عالیسنده‌كی احترامات وتوقیراتی ووفاتندن طولاییده تأثرات وهیجاتی برآورده لسان تأسف ایلمشدر .

